

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Moto kuryelik, son yıllarda özellikle e-ticaret, yemek ve hızlı teslimat ekonomisinin büyümesiyle birlikte Türkiye’de en hızlı genişleyen çalışma alanlarından biri hâline gelmiştir. Ticaret Bakanlığı’nın 2024 e-ticaret görünümü verilerine göre Türkiye’de e-ticaret hacmi 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 61,7 artarak 3 trilyon TL’yi aşmış, işlem sayısı ise 5 milyar 910 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. Bu büyüme, teslimat sektörünü ve dolayısıyla moto kuryelerin sayısını, iş yoğunluğunu ve maruz kaldığı riskleri de doğrudan artırmıştır. Ancak sektör büyürken çalışma koşullarının, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin ve sosyal güvenlik mekanizmalarının aynı hızla güçlendirilmediği yönünde ciddi bir toplumsal kanaat oluşmuştur.

Moto kuryelerin yaşadığı sorunlar artık yalnızca trafik kazalarıyla sınırlı görülemeyecek kadar genişlemiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü Türkiye Ofisi tarafından hazırlanan teslimat sektörü psikososyal risk analizinde, motosikletli kuryelerin önemli bir bölümünün yoğun hız ve zaman baskısı altında çalıştığı, psikolojik şiddete maruz kaldığını belirten moto kuryelerin yüzde 62,5’inin zaman baskısı, yüzde 75’inin ise hız baskısı hissettiği; katılımcıların günlük çalışma süresinin ortalamasının 11,2 saat olduğu ve yüzde 48,6’sının günlük çalışma süresini çok uzun bulduğu belirtilmektedir. Bu veriler, meselenin yalnızca bireysel dikkat eksikliği ya da trafik disiplini sorunu değil; doğrudan iş organizasyonu, performans baskısı ve güvencesiz çalışma rejimi sorunu olduğunu göstermektedir.

Moto kuryeliğin meslek hastalıkları bakımından da ağır riskler taşıdığı görülmektedir. Bilimsel çalışmalarda teslimat sürücülerinde kas ve iskelet sistemi rahatsızlıklarının yaygın olduğu; düzensiz öğün, uzun çalışma yılları ve daha uzun teslimat mesafelerinin semptomların şiddetini artırdığı; kamusal politikaların dinlenme süresini artırmaya ve çalışma saatlerini azaltmaya odaklanması gerektiği belirtilmektedir. Motosiklet titreşimi ve yol koşullarının kas-iskelet sistemi sorunlarına katkıda bulunabildiği de göz önüne alınması gereken bir başka etmendir. Bu bulgular; bel, boyun, omuz, el-bilek, diz ve eklem sorunları ile titreşim kaynaklı rahatsızlıkların moto kuryelikte “olağan iş yorgunluğu” değil, doğrudan işle bağlantılı sağlık riski olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Moto kuryelikte en görünür sorunlardan biri ise ölümle sonuçlanan iş kazalarıdır. Kurye Hakları Derneği’nin 2024 raporuna göre 2024 yılında en az 63 moto kurye çalışırken hayatını kaybetmiştir;

raporda bu ölümlerin 6'sının çocuk ve genç yaş grubunda olduğu belirtilmektedir. Derneğin 2025 raporunda ise 2025 yılında en az 44 moto kuryenin çalışırken öldüğü, bunların 4'ünün 17 yaşında çocuk olduğu ve 2022'den bu yana hazırlanan raporlarda toplam 20 çocuk kuryenin "hızlı teslimat" baskısı ve güvencesiz çalışma modelleri nedeniyle yaşamını yitirdiğinin tespit edildiği ifade edilmektedir. Aynı raporlarda Türkiye'de toplam kurye sayısı ve kurye ölümlerine ilişkin resmî istatistik tutulmadığı da görülmektedir. Bu durum, sorunun gerçek boyutunu ölçmeyi ve önleyici kamu politikası üretmeyi daha da güçleştirmektedir.

Sorunun bir diğer çarpıcı tarafı da Türkiye genelinde iş kazalarının büyüklüğüne rağmen moto kuryelerin ayrı ve görünür bir politika alanı olarak ele alınmamasıdır. Hız baskısı, platformların uygulamaları, paket başı gelir modeli, kötü hava koşullarında çalıştırma, uzun süreli motosiklet kullanımı, koruyucu ekipman maliyetleri, kayıt dışılık, kendi hesabına çalışma görünümlü bağımlı çalışma biçimleri ve çocuk kuryelik gibi sorunlara özgü bir ulusal politika setinin yeterince geliştirilmediği de sektördeki emekçilerin eleştirileri ve beklentileri arasındadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü ve çeşitli karşılaştırmalı çalışmalar da platform ve teslimat ekonomisinde çalışanların sosyal güvenlik, iş kazası tazminatı, ücretli hastalık izni, çalışma süresi sınırı ve iş sağlığı güvenceleri bakımından korunmasında ciddi boşluklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. ILO'nun platform ekonomisine ilişkin değerlendirmeleri ve teslimat sektörüne dönük hukuki analizleri; teslimat sürücülerinin düşük ücret, uzun vardiya, algoritmik baskı ve zayıf sosyal koruma sorunlarıyla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Türkiye'de de özellikle platform bağlantılı moto kuryelerde işçi mi, bağımsız çalışan mı sayılacağı; iş kazası bildiriminin nasıl yapılacağı; koruyucu ekipman, bakım, yakıt ve amortisman yükünün kimin üzerinde kalacağı; meslek hastalıklarının nasıl tanınacağı ve sendikal temsilin nasıl sağlanacağı konularında ciddi bir belirsizlik bulunmaktadır.

Moto kuryelerin karşı karşıya olduğu tablo, yalnızca bireysel emniyet meselesi değildir; çalışma yaşamının geleceği, platform ekonomisinin hukuki statüsü, genç emeğinin korunması, çocuk işçiliğinin önlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yeni çalışma biçimlerine uyarlanması ve sosyal güvenlik sisteminin çağın değişen istihdam modellerine cevap verip veremediği sorularını da doğrudan gündeme getirmektedir. Bugün gelinen noktada, moto kuryelikte yaşanan ölümler, yaralanmalar, meslek hastalıkları, psikososyal yıpranma, kayıt dışılık, güvencesizlik ve çocuk

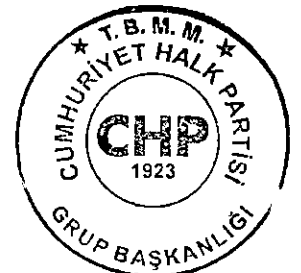

emeği artık tek tek haber başlıklarıyla geiştirilemeyecek kadar ağır ve yapısal bir boyuta ulaşmıştır. Mevcut durum, yalnızca denetim eksikliğini değil; veri eksikliğini, mevzuat boşluğunu ve kurumlar arası koordinasyon zafiyetini de ortaya koymaktadır.

Bu nedenlerle; Türkiye’de moto kuryelerin sayısının, çalışma biçimlerinin ve hukuki statülerinin net biçimde ortaya konulması; 2020-2026 döneminde yaşanan iş kazaları, ölüm vakaları ve meslek hastalıklarının gerçek boyutunun belirlenmesi; hız ve zaman baskısı, algoritmik performans yönetimi, paket başı cretlendirme, uzun çalışma saatleri, kötü hava koşullarında çalışma, koruyucu ekipman eksikliği ve kayıt dışılığın işçi sağlığı üzerindeki etkilerinin incelenmesi; ocuk kuryelik vakalarının ve yaş doğrulama-denetim mekanizmalarının araştırılması; moto kuryelerin sosyal güvenlik, iş kazası sigortası, meslek hastalığı tanısı, tazminat ve sendikal haklar bakımından karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi; dijital platformlar, aracı firmalar, yerel işletmeler ve kamu kurumları arasındaki sorumluluk zincirinin açıklığa kavuşturulması; çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, yerel yönetimler, sendikalar, meslek örgütleri, bilim insanları ve kurye temsilcilerinin katılımıyla moto kuryelerin yaşam hakkını, sağlığını ve emeğini koruyacak bağlayıcı ve kalıcı zm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim. 06.05.2026

E. Akın,
Engin ALTAY
İstanbul MV

Ali Karaoaba
Op. Dr. Ali KARAOBA
Uşak Milletvekili

1902 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Cemal ENGİNUR	İstanbul	
Sevket TOBIŞLI	Ordu	
Mahmut TANAL	Sarıyer	
Mahir POLAT	İzmir	
İbrahim ARSLAN	Eskişehir	
Özgür ÇELİK	Çankaya	
Ali ÖZTUNÇ	Kahramanmaraş	
Gürsel EROL	Elazığ	
Adnan BEKER	Ankara	
Cem AVSAR	Tekirdağ	
Evrim KARAKOZ	Aydın	
Orhan SÖNER	Adana	
UĞUR KARASU	Sivas M.	
UĞUR ÇALIKOTEN	ESKİŞEHİR	
Gizem ÖZCANI	Muşla	
Orhan Serdal	Bursa	
Özgür ERENKESU	Ardahan	
Deniz DEMİR	Ankara	
Okan KÖRÜKÇÜ	Ankara	
MUSTAFA ADIGÖZEL	Ordu M.	

